

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiune

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Preotul ca învățătorul poporului.

„Și vouă da vouă păstori după
inima mea, cari vă vor paște
cu știința și cu învățătura.“
(Jerem. III. 15.).

Această promisiune, atât de folositoare omenirei, a implinit-o Domnul Christos în legea nouă prin instituirea preotiei. Preoții noului testament sunt acei păstori anunțați de Ieremia profetul; preoții sunt aceia, cari trebuie să fie după spiritul lui Dumnezeu. Dar ca să fie așa, ei sunt îndatorați a paște cu știința și învățătura creștină turma cea incredințată lor; căci după cum ne învață Mântuitorul: „omul nu trăește numai cu pâine, ci și cu cuvântul.“ Pâinea materială este nutrimentul corpului; sufletul se nutrește cu cuvântul lui Dumnezeu.

Păstori de suflete! Domnul Christos când a onorat cu această înaltă direcție pe preoți, li-a impus și datoria de a distribui acest nutriment salutar ce l'a adus din ceriu. Învățătura poporului, această pâine cerească a cuvântului evanghelic, nu este o cuvântă, nu un consiliu, nu un punct de perfecțiune numai pentru preoți, ci o obligațiune pozitivă, absolută, neapărată, de aproape legată cu ministerul preotiei, ba chiar decurgând din firea lui. Sf. Apostol Pavel zice: „Tot cel ce va chema nume de Domnului se va mântui.“ Apoi adaugă: „Dară cum vor chema pe acela întru care n'au crezut? și cum crede în acela despre care n'au auzit? și cum vor auzi fără predicator? și cum vor predica, dacă tu sunt trimis pentru aceasta?“ (Romani c. 10). Dar cine sunt aceia cărora li s'a incredințat această misiune însămnată? La această întrebare răspunde același apostol zicând: „Drept aceea ve rugăm în locul lui Christos ca cum Dumnezeu v'ar ruga prin noi.“ (II. Corint. (5)).

Dacă vom cerca originea acestei sacre misiuni, îi vom găsi începutul în însărcinarea ce a primit Isus Christos dela Tatăl său și ni-a transmis-o nouă. „Sunt trimis, zice el, ca să aduc știrea cea bună

despre împărăția lui Dumnezeu.“ (Luca c. 4). Isaia prorocul vezuse, într'un viitor foarte depărtat, spiritul Domnului pogorându se peste divinul rescumpărător și ungându-l ca să predice mila și dreptatea lui Dumnezeu cum și iertarea păcatelor la inimile cele înfrante.“ (Isaia, c. 61).

Domnul Christos a început cariera evanghelică aplicându-și această profetie, și trei ani, cât ținu, o implini cu exactitate. Toată viața sa pământească fu o predicare neîntreruptă, care n'avea să înceteze nici după înălțarea sa la ceriu. El lăsă pământul, dar nu încetă de a învăța prin ministerul preotiei, ce institui. În momentul când se despărți de apostolii sei, le transmise misiunea ce primise dela Tatăl seu, le dete puterea și le impuse datoria de a implini acest ministeriu. Le incredință toată puterea ce i-a fost dată în ceriu și pe pământ și le ordonă de a merge la toate națiile să le învețe doctrina sa, să le îndemne a ține preceptele sale, să celebreze sfintele taine, și le promise a fi cu ei până la sfârșitul veacului. (Matei c. 18). Aceste cuvinte divine vor resuna în toți secolii, cât timp vor exista nații și un ministeriu însărcinat de a-le învăța adevăratele sfinte.

Apostolii, credincioși ordinului dumnezeescului lor învățător, se răspândiră pe toată feța pământului și duseră în toate locurile doctrina ce-i învățase. „Vai mie! strigă apostolul ginților, de nu vouă binevesti.“ (I. Corint. c. 9). „Finl omului, zicea Domnul către unul din profetii sei și printr'ensul către toți aceia cari aveau a deveni păstori turmei sale, fiul omului! veghiator te-am pus peste casa lui Israil și vei auzi cuvânt din gura mea și-l vei anunța lor din parte-mi. Decumva, zicând eu vre-unui păcătos cu moarte vei muri, și tu nu-i vei spune, ca să se întoarcă cel necredincios din calea sa cea nelegiuită, el va muri în fără de lege și sângele lui din mâna ta îi voui cere; ear de vei spune păcătosului să se întoarcă din calea sa și nu se va întoarce, el va muri în fără de lege, însă tu îți vei mântui sufletul teu.“ (Ezech. c. 33.).

Și pentru ce să fi fost necesar de a pune o lege atât de aspră și să prescrie niște pedepse atât de grele pentru împlinirea unei datorii atât de naturală la care ar fi fost de ajuns să ne ducă simțmintele inimei noastre? Ori cât de puțină milă și dragoste ar avea un păstor, poate el lăsa, afară numai din lipsă de învățatură, să se peardă turma ce-i este incredințată? Poate lăsa să lanțezească în neștiință și se putrezească în păcat atâtea suflete, care este însărcinat a le scoate și dintr'una și dintr'altul? Poate să vadă el fără a fi mișcat de compătimire, că pier sub ochii sei, în mâinile sale, oare-cum, atâți nefericiți cărora le este tată? Poate să-i vadă cu ochi nemuiți în lacrimi și cu inima rece alergând, când învățăturile, rugăciunile, și stăruințele sale i-ar fi putut întoarce din calea aceasta?

Precum vocea lui Ilie deschise ceriul odinioară și aduse pe pământul lui Israil ploaia dorită de trei ani: așa descind din ceriu, la vocea păstorinului zelos toate virtuțile cerești peste parochienii ce-i păstorește cu învățatura. Cuvântul lui Dumnezeu anunțat de dânsul este că o rouă cerească, care căzând pe țarine uscate, sterpe, le pătrunde, le moaie, la face productive, și face să incolțească semințele vieții și să aducă fructe salutare cu abondanță. (Ecl. 39., Is. 55). Și nu e, chiar pentru el, o mulțumire de a vedea sufletele ce-i sunt incredințate aduse la datorie, la virtute, la pietate? de a simți, că lui și îngrigirilor lui, rugăciunilor și ostenelelor lui, sunt datoare fericirea lor? de a le prezenta înaintea lui Dzêu ca pe copii sei, ca pe renăscuții sei în religie? de a-și asigura chiar mântuirea sa, lucrând pentru a lor și puindu-i pe calea ceriului a-și deschide porțile lui și pentru dânsul? Câte considerații! Cât respect! Câtă recunoștință nu va avea din partea lor? Cu câtă încredere nu se vor lăsa ei după dânsul, după sfaturile lui ce i-au condus atât de înțelepțește; după învățăturile lui ce i-au luminat atât de bine și sănătos; după îndemnurile lui ce i-au mișcat cu atâta putere. Ba! cu cât vor fi mai virtuoși, cu atât le va fi mai scump acela, căruia datoresc virtutea și la dragostea cătră virtute vor adauge dragostea ce datoresc păstoriului ce i-a făcut virtuoși, cu atât mai mult cu cât vor simți mai viu prețul binefacerei.

Așa dară să zicem și noi ca eliberatoarea lui Israil: „O voi, cari sunteți puși preoți peste poporul lui Dumnezeu, voi, pe cari se razimă sufletele poporenilor, și sfințele, și biserica și altariul, ridicați aceste suflete prin învățăturile voastre la cunoștința legii și la ținerea ei.“ (Iud. c. 8).

Instrucția religioasă considerată relativ la persoanele pe care le privește, se poate împărți în două clase: *instrucția persoanelor în etate și instrucția copiilor.*

1. Dumnezêu nu este căutare în față sau fără (Rom. c. 2). Tot așa nu se cade să fie nici stria sei, la preoți. Provedința cerească face

să resară soarele și să cadă ploia fără osebite peste toți oameii. Tot așa se cade să fie și prevedința pământească, care este ministeriul seu, adeca preoția. Acest ministeriu, după exemplul celui ce l'a instituit, cantă să facă a străluci lumina adevărului la ochii tuturor oamenilor și să pice salutara rouă a darului în toate inimile.

Instrucția este o datorie, ce am contractat-o când am primit darul preoției, nu cu oare care persoane, ci cu biserica, cu lumea întreagă. Marele apostol Pavel, care împlinea cu toată scumpătatea această datorie se recunoștea dator Grecilor și barbarilor, înțelepților și neînțelepților. (Rom. c. 1). În exercițiul funcțiunilor sale, nu cunoștea nici judeu, nici grec, nici liber, nici sclav, ci toți una în Iisus Christos. (Galat. c. 3).

Așadar, păstorii, cari îngrigesc de oile cele mai pietoase și lasă pe celelalte, nu cunosc scopul și nu împlinesc datoria dirigătoriei lor. Este o atragere de pietate care îi determină la aceasta; însă o atragere înșelătoare, care îi duce în rătăcire. Într'adevăr, în convorbirile cu cei pioși, păstorul are mai puțină osteneală și mai multă mângâiere, dar trebuie să știe, că preoția nu este o stare de tigneală, ci de osteneală, prin urmare să aibă de obiect principal al funcțiunilor lui, nu pe cei ce sunt apropieți de Dzêu ca să-i apropie mai mult, ci pe cei depărtați, ca să-i întoarcă și să-i apropie de dânsul, urmând păstoriului păstorilor, care s'a pagorit din ceriu, ca să cheme nu pe cei drepți, ci pe cei păcătoși. (Mat. c. 4.)

O altă rătăcire mai gravă și mai vrednică de imputat preoților, este că unii dintre dânsii în exercițiul funcțiunilor lor deosebesc pe cei avuți de cei seraci și dau preferință sau întâietate celor dintâiu asupra celor de al doilea. A da cineva considerațiile ce se cuvin unei demnități în ordinea civilă, este o datorie nu numai socială, ci și religioasă. Insuși marele apostol recomandă de a da fie-căruia onoarea ce i-se cuvine (Rom. c. 13.). Insa înaintea funcțiunilor divine, considerațiile omenești caută să dispară. Cel ce lucrează ca ministrul lui Dzêu nu vede înaintea sa decât oameni toți deopotrivă ca înaintea ființei celei Preaînalte. Toate măririle împărățiilor lumii acesteia, înaintea ministeriului lui Dzêu, sunt ca acele deluțe, ce se ved pe fața pământului în comparație cu înălțimea ceriului.

Căutarea în față sau parțialitatea umilește, degradă și injosește preoția lui Christos, îngenunchindu-o la deșertăciunile lumesti. Societatea ca să se poată ține, are necesitate de distincții, nu este tot așa și cu religia; la ea este lege egalitatea. De aceea dirigătorie preoțească nu se cade a face vre-o diferență celor mari ai pământului în funcțiunile sale, sau de este cas a face vre-una, apoi s'o facă mai bine celor mici ai lumii și aceasta nu pentru vre-o simpatie particulară, ci pentru cuvântul, că cei mici au mai multă necesitate de binefacerea sale.

O altă rătăcire în care cu durere vedem că cad câte-o dată preoții, este de a îndulci sau ușora pentru cei mari asprimea canoanelor și a legii. Niște asemenea preoți retăciți predică seracilor evangelia în toată asprimea ei, când înaintea celor puternici, sau din vre-o temere, sau pentru vre-un interes particular, îndulcesc ceea-ce legea are de aspru și care ar putea să-i supere. Mai dedați de a le linguși pasiunile decât de a le combate, ei în loc să încovoie voința lor după principiile eterne, încovoie sfințele principii după dorințele lor, ca cum ar fi doue evanghelii, una pentru avuți și alta pentru săraci; ca cum calea cea strimță a cerului ar căuta să se lărgască spre a ușora trecerea celor mari ai pământului.

Ministrul cel credincios nu face așa; ci ori-cine ar fi aceia cătră cari se îndreaptă, ori cât de puternici, ori cât de înalți, ori cât de furioși și ori cât de rei ar fi, el le spune adevărul, le propune totdeuna învățătura cea sănătoasă, căci aceasta va să zică cuvântul adevărului în toată puterea sa. (Tit. c. 2., v. 2., Timot. c. 2). Chiar Domnitorilor pământului el caută că le prezente legea la care sunt supuși ca cei din urmă din supușii lor fără a se sfi de vederea măiestății lor. (Psalm 118). Să nu se teamă de a-le zice în numele Impăratului împăraților cuvântul ce zicea Ioan Botezătorul unui rege incestios: „Nu-ți este iertat!“ (Mat. c. 14).

(Va urma.)

Fondul de pensii învățătoresc.

Cultura și morala este baza unui stat. Dela acești doi factori atarnă țaria și trăinicia lui. Căci unde e cultură și morală, statul înflorește vâzînd cu ochii; ear unde lipsește una dintre aceste două condițiuni, statul se dărîmă ca un edificiu edificat pe năsip.

Între mijloacele principale, de a lăți aceste două condițiuni de viață a unui stat, în locul prim îl ocupă școala. Puterea ei de a lucra în aceasta direcțiune, nu se poate contesta; cu aceasta e încurat fiecare om, care s'a ocupat cât de puțin cu afaceri de aceasta natură. De aici însămnătatea cea mare, ce o are școala într'un stat. Ea nu e mai puțin, de cât sufletul, sau viața unui stat. Și dacă școala are așa mare însămnătate într'un stat, acesta ar trebui să pună o deschilinită băgare de seama pre aceasta instituțiune, spriginindu-o în toate, căci spriginindu-o, se spriginesc însuși pe sine.

Da, statul trebuie să facă mult, foarte mult pentru școală și respective pentru învățător. Căci tot ce s'a făcut până aci e foarte puțin; nu s'a făcut atât, cât ar fi trebuit și cât s'ar fi putut face. Pentru-că de și școala e cel mai puternic mijloc menit de a susține existența statului, totuș, când e vorba de susținerea și tractarea ei, în totdeuna e aruncată dacă nu pe planul cel din urmă, dar nu cu mult mai înainte de acesta.

Sunt acum vre-o câțiva ani, de când s'a revidiat legea fondului de pensii învățătoresc, carea, pentru unii învățători e foarte avantajoasă, ear pentru alții nedreaptă. Aci se poate potrivi foarte corect zicala: „pentru unii mămă, ear pentru alții ciuică.“

Scopul acestei instituțiuni e a asigura mult-puțin traiul învățătorului la bătrânețele sale, ca astfel absolvat

de aceste grigi, să se dedice cu totul școlii sale. Cel puțin acesta ar fi scopul adevărat, ce-l urmărește aceasta instituțiune. Că s'a ajuns ori nu acest scop, e o întrebare, care trebuie deslegată.

Activitatea învățătorilor între sine e ne egală. Unii lucră mai mult, alții mai puțin; unii mai greu, alții mai ușor. Cei dela orașe au sub conducerea lor câte o clasă și cel mult 60 elevi, ear cei dela sate o sută și mai bine și pe de asupra au să conducă 6 clase în loc de una.

Așa stă treaba în ce privește activitatea învățătorilor peste tot. Nu așa stă însă și cu remunerațiunea. Aci lucrul stă întors proporționat. Cei cu lucru mult au parte mică din remunerațiune, și cei cu lucru mai puțin se bucură de o parte mai mare a remunerațiunii. Și ce e mai dureros, că tot acesta procedură se obsearvă și la pensionarea învățătorilor. Aci s'a luat de cinosură principiul: cine a trăit bine la tinerețe nu poate răbda la bătrânețe și cine a răbdat în tinerețe, desigur va putea trăi și cu mai puțin la bătrânețe!

Se vede, că la alcătuirea acestei legi nu s'a ținut cont de muncă și dreptate, și mai mult s'a pus temein pe împrejurările sociale și pe modul de traiu al respectivului învățător. Ear aceasta e una dintre cele mai mari nedreptăți, ce numai i-se poate face unui om. E un principiu rugenit, un principiu moștenit după timpul feudalismului, ori al castelor, când cel nobil născut ca nobil trebuia să moară, ear cel de jos, fie fost ori cât de superior spiritualmente, tot numai ca paria trebuia să moară.

E trist, dar de fapt e așa. Și și mai trist e, când e vorba de contribuire, de augmentarea acelui fond. Aci nu se face deschilnire între cel-ce a trăit în tinerețe mai bine ori mai rău, căci la augmentarea acelui fond contribuiesc asemenea. Ba, să nu greșesc, în unele casuri, totuși contribuie mai mult acela, care mai puțin se împărtășește de roadele acelui fond. Și eată cum. Fie care comună contribuie anualmente cu o sumă oare-care pentru fie care învățător al său, fără deschilnire între sat sau oraș. Afară de aceasta, fie-care elev e obligat o contribui și respective a solvi în fondul de pensii învățătoresc 15 la fie-care înscriere. Învățătorii dela sate, avînd a instrua mai mulți elevi, de sine se înțelege, că mai mult contribuiesc la creșterea și sporirea fondului, ca cei din orașe. În punctul acesta, fie-care școlă va contribui la sporirea fondului proporționat cu numărul elevilor, pe cari îi instruiește respectivul învățător.

De aici se poate vedea marea nedreptate, ce se face majorității învățătorilor. Și nu se poate explica, ori cât vom căuta, nedreptatea, ce ni-se face. Nu se poate explica, pentru-că îi lipsește baza, din care i-se poate da explicarea de lipsă; îi lipsește baza de drept și umanitate. Căci a lucra mai mult și totodata a și contribui mai mult, ear când e vorba de favor, de a te împărtași de roadele acestuia, se fi aruncat îndărăpt, nu putem susține, că s'ar avea în vedere principiile de drept și umanitate. Suma de 2%, ce o solvesc ei după salariul lor, nu se poate lua serios în nici o socotință. Aceasta ar face-o bucuros ori care dintre învățători, dacă ar primi la timpul său în schimb 100 fl. anualmente. Nu 2, ci 4, eventual și mai multe procente ar solvi, de cumva li-s'ar permite și ar primi pensii în proporțiune cu procentele solvite.

Nedreptatea aceasta n'ar fi permis să mai dureze. Învățătorii noștri ar trebui să pună tôte în mișcare pentru delăturarea ei. Tôte căile și toate mijloacele trebuie folosite, căci nu e vorba numai de ei, dar acesta o preține mai preșus de tôte binele și folosul școlii. Școala reclamă învățători pricepători și harnici. Ear învățători pricepători și harnici se pot recruta numai în cazul, când

și remunerațiunea va fi proporționată cu munca lor. Când li-se va face și lor o vieață tignită și cu mai puține grigi, ca astfel sa-să poată preda cu totul școlii, în acărei serviciu s'a pus. Deschilinare să nu să facă între învățătorii dela sate și între cei dela orașe, când e vorba de remunerațiune. Pentru-că nu pntem susține, că cei dela orașe vor fi având a desvolta o activitate mai mare în oficiul lor ca cei dela sate, ei chiar din contra: poporul dela sate fiind mai înpoiât în cultură, se recere dela învățator o activitate mai mare și mai intensivă.

Fondul de pensione are să fie o instituțiune, care să iee sub scutul său pe fie care învățator de o potrivă. Și unul și altul să se împărțeașcă într'oforma de binefacerile lui. De aceea la proxima reviziore a legii de pensione învățătorești, învățătorii noștri, prin reuniunile lor să facă toți pașii de lipsă, pentru a-să face dreptate deplină în punctul acesta. Nu salariul să se iee de basă la împărțirea pensunii, ci să se stătorască o sumă pentru toți învățătorii de asemenea d. 5 ori 600 fl., prin ce nu numai că s'ar face deplină dreptate învățătorilor, dar s'ar ușura foarte administrarea fondului, care acum e atât de complicată și în multe privințe foarte greșită. Nu numai atât, dar s'ar încungiura și abusurile, ce se pot face cu ocaziunea pensionării în forma de acum. Pentru-că nu e exschisă împrejurarea și posibilitatea, de a-și câștigă o pensione mai mare prin mărirea salariului înainte de pensionare. În înțelegere cu scaunele școlare, înainte de pensionare, i-se poate mări sa'ariul numai ca formalitate, pentru a putea primi o sumă mai mare ca pensione. Prin stăverirea unei sume anumite de pensione, nunumai că s'ar face dreptate de o potrivă tuturor învățătorilor, dar s'ar pune capăt și abusurilor, fie ele de ori și ce natură.

I. Groșorean.

Afaceri administrative-bisericești.

Substernând consistoriul eparchial din diecesa Aradului fasiunile pentru întregirea dotației preoțești din viaștia statului, Înaltul ministeriu le-a restituit spre suplinire și rectificare, notificând, că: până nu se vor suplini și rectifica scăderile, nu poate stabili cvota și nu poate asăma ajutorul, ce s'ar recere spre întregire.

Deci având în vedere, că fasiunile au să se substernă suplinire și reintregite cel mult până la finea lui Ianuaru a anului 1900, prin urmare resubsternerea fiind legată de termin, și având în vedere interesul preoției, ca să nu peardă nici întregirea, ce-i compete pe anul 1899, astfel atât pentru o procedere uniformă, cât și pentru a grabi mersul lucrului, pe basa rezoluției Înaltului ministeriu consistoriul arădan a dat la 18/30 Decem. 1899 sub Nr. 7955 următoreă instrucțiune:

I. In general.

1. La pregătirea și ajustarea fasiunilor servește de basă legea și instrucțiunea emanată de aici prin cercularul Nr. 3061/1899, și respective ordinațiunea ministerială comunicată sub Nrul 4433/1898.

2. Toate atestatele, estradate de antisia comunală trebuie legalisate prin protopretorul cercual.

3. Toate adnecele trebuie numerisate și alăturate în ordul cuvenit la foia de fasiune, cu prenotarea adnecului în rubrica observărilor.

4. Obvenind schimbări în cifrele din fasiuni

acelea se rectifică amesurat atestatelor, și la fine se face sumisare nouă.

Suplinirea și rectificarea trebuie făcută cu toată urgența, ca astfel fasiunile să ajungă aici cel mult până la 25. Ianuaru 1900.

II. In special.

1. Pe pagina primă din coala B, în rubrica observărilor, concernentul protopresbiter are să inducă și să subscie în toate trei esemplarele, următoreă notă: „hogy jelen lelkészi állás 1898. évi január 1 je előtt már rendszeresítve volt. igazolom.“ Datul și subscrierea.

2. Biroul, adecă președintele și notarul comitetului parochial au să dee un atestat în care să espună, că în timpul înainte de 30 Iuliu 1898, ce venite au competit preotului respective postului preoțes, espunând soiul și cantitatea acelora (Valorea în bani a beneficiilor nu o constată, pentru-că aceasta se va constata confirm p. 5, 6 și 7.) Pentru înlesnirea lucrului să alătură un formular de atestat, care se va suplini astfel, ca datele să corăspundă împrejurărilor locale, iar peste pozițiile cari nu ar avea loc, se va trage o linie.

Acest atestat apoi i-l legalisază concernentul protopop prin subscrierea clausulei induse pe el.

Espunerea cantității venitelor are să se facă cu considerare la esplicarea din alinea ultimă a punctului 6 din aceasta instrucțiune.

3. Dacă între foaia de catastru și între coala de fasiune făcută de concernentul preot, respective de reprezentanța parochiei, există diferință în privința estensiunii sau a ramurilor de cultură a pământului aparținător postului preoțes, în acest cas proveniența și cauza diferinței o constată antisia comunală printr'un atestat, care trebuie legalisat prin protopretorul cercual.

4. La teritoriile, cari în cartea furduală sunt luato ca grădini, trebuie să se lămuriască, dacă acele teritorii sunt grădini domestice sau ba? Constatarea o face concernentul protopop, respective administrator protopopes, inducând în rubrica observărilor la poziția I I. Clausula și anume: dacă teritoriul e grădină domestică induce: „a kertként felvett terület házi kertek képez“; b) dacă nu e grădină domestică induce: „a kertként felvett terület nem képez házi kertek.“

5. La constatarea venitului din pământul aparținător parochiei respective din folosința preotului are să se observe următoreă procedură:

a) dacă pământul e esarendat cu contract formal, contractul are să se alătore în original eventual în copie, legalisată prin protopretorul cercual;

b) dacă despre esarendare nu ezintă contract formal, ci numai contract verbal, în acest cas condițiunile de arindă are să le constate și adeverească antisia comunală prin atestat, ce-l va estrada după ascultarea părților având a espune condițiunile adecă: timpul de când și până când e esarindat, suma arinđii anuale și deslucește întrebarea: cine e obligat să plătiască darea de după pământ pe durata contractului de arindă? având apoi acel contract a se legalisa prin protopretorul cercual;

c) dacă esarendarea s'ar fi făcut după 30 Iuliu 1898, adecă dela acest termin încoaci, pe lângă dovedirea acestei împrejurări, venitul pământului are să se constate după modalitatea prescisă pentru casul, când pământul i-l lucră preotul în regia proprie, iar acăsta modalitate consistă în aceea, că antisia comunală estradă un atestat, în care espune că pământul i-l lucră preotul în regia proprie, apoi la fiecare ram de cultură constată separat și evident, că după calculul mediu al celor cinci ani 1893—1897, cât a fost arindă anuală la asemenea

pământ în comună sau în comunele vecine, având cea antistie să espună în atestat și aceea, dacă în pământul apartinător dotațiunei preotului există vr'un teritor reproductiv, adică care nu aduce venit.

Atestatul îl *legalisază* apoi *proto-pretorul cercual*.

6. Prețul naturalelor îl constată tot antistia comună, astfel că în atestatul despre prețul naturalelor, (birului) antistia trebuie să espună, că prețul e luat în calculul mediu al anilor 1893—1897, adevărind la fie-care soi de bucate prețul corespunzător împrejurărilor locale (adecă după cum a fost prețul bucatelor în comună pe acel timp.)

Prețul zilelor de lucru (unde sunt în us) să adevărește tot prin antistia comună, care va constata: cât se plătește acolo la un ziuas în timpul, când poporanii prestatu preotului zilele de lucru. Acest atestat e de lipsă și în easul, dacă careva din aceste prestațiuni, adică dacă birul sau zilele de lucru s'ar fi răccumpărat dela 30 Iuliu 1898 încôce.

Dacă răccumpărarea s'ar fi făcut mai nainte de 30 Iuliu 1898, are să se alătore documentul, (contractul, invoiala sau hotărîrea) prin care s'a rescumpărat.

Este de observat, că acolo, unde aceste prestațiuni, adică birul și zilele de lucru se compute după persoană (fejenként) sau după părechi (párok szerint) și nu după pământ, acolo protopresbiterul concernent constată numărul obligațiilor, respective mărimea prestațiunii, (adecă dela câte părechi cât bir și câte zile de lucru compet preotului).

Spre lamurire accentăm de nou cele espuse la p. 5 din circularul Nr. 3061, relativ la deplinirea blanchetei B, și aceasta pe baza §-lui 11, punctul 4 din art. de lege XIV din 1898, care în textul original sună astfel: „*a hivek által közvetlenül vagy a hitközségtől terményekben, kézi vagy igás munkában évenként teljesített szolgáltatásokból befolyó jövedelem*, adică aceste venite au să se compute în măsura, în carea s'au prestat, luând calculul mediu al anilor 1893—1897, cu detragerea unei părți de șese ($\frac{1}{6}$) sub titlul speselor de încassare.

7. Venitele stolare le constată protopopul prin atestat separat, socotind venitul singuraticelor isvoare după calculul mediu al anilor 1893—1897.

8. La constatarea venitului, ajutorului, etc., de care beneficiază preotul respective parochia din care-va fundațiune, trebuie să se lămuriască, că oare venitul sau ajutorul compete preotului respective postului preoțesc permanent, adică este acel venit sau ajutor stabilit definitiv? Deci dacă ar fi vre-un preot sau parochie care ar beneficia de atare venit, trebuie să alătore documentul, din care să se constate destinațiunea venitelor acelei fundațiuni, iar dacă ar exista asemenea venite, dar ar lipsi documentul, acesta împrejurare trebuie clarificată prin deslușiri amănunțite.

Fiindcă dările, adică atât darea regească, cât și alte sarcini publice să se dovediască în detail cu anumirea titlului sau soiurilor de contribuție, bună-óră: darea de pământ, darea de venit clasa IV. etc, astfel spre adevărirea acestora să va cere dela *antistia comună* atestat, în care să va espune taesative, la ce soiuri de dare și sarcini publice este obligat preotul, seau cine are să plătiască darea și sarcinile publice după beneficiul preoțesc?

10. Dacă preotul are capelan, adică lângă preot e sistemizat post de capelan și acel post e provăzut cu capelan, parochul, ca să pótă detrage din beneficiul său subvențiunea permisă de lege pentru capelan, are să dovediască cu document original, când s'a sistemizat postul de capelan și cine e obligat să-l susțină respective dozeze și cu câtă sumă anuală? Atestatul îl estradă pro-

topopul concernent pe baza actului consistorial, prin care s'a sistemizat capelaia, și în care va espune condițiunile de sistemizare, sub cari se înțeleg obligamentele față cu capelanul adică emolumintele, ce are să le dea capelanului din venitul său parochial

11. Spre dovedirea speselor de căraușie, ce legea permite a se subtrage pentru drumurile la filii, *antistia comună* are să constate îndepărtarea filiilor de parochia matrá, indicând și eventualele împrejurări locale extraordinare, cari merită considerațiune (d. e. regiuni cu dealuri, comunicațiune grea) și tarifa căraușiei, adică cu cât se plătește un frosponț dela parochia matrá până la filiile sau locurile singurate de sub administrarea preotului.

Atestatul îl *legalisează* primpretorul.

Protopresbiterul concernent constată apoi în reprezentanța autorității bisericesti, că în general și în anumite casuri concrete ce funcțiuni religioase reclamă mergerea preotului în asemenea locuri sau filii și de câte ori pe an, având acel concernent protopop să espună în constatarea sa și momentele speciale, cari din punct de vedere bisericesc reclamă mergerea preotului. Tot protopresbiterul are să constate în acel atestat și aceea, că asemenea spese de căraușie sau pentru întreținerea cailor, oare nu se rebonifică preotului? pentru-că numai acele spese se pot subtrage cari nu le rebonifică nici singuraticele bisericii ori singuraticii credincioși și nici nu se provéd din ceva izvor, ci le provede însuș preotul din venitul său.

Constatarea o face concernentul protopop sau pe atestatul antistiei comunale sau estradă însuș atestat separat.

12. Atestatele despre contribuiri bisericesti, si-doxie, contribuire la fond și birul protopopesec precum și toate atestatele cele estrada P. T. protopresviteri se fac după formularile ce se trimit de aici.

Darurile Maghilor.

Între darurile ce s'au adus Mântuitorului la nașterea sa de cătră cei trei maghi dela răsărit, adică de cei trei regi Kașpar, Melchior și Baltasar, era și aur, smirnă și tămăie, și acestea ca simboluri atribuite lui Iisus ca Dumnezău, om și împărat. *Aurum Regi, Olibanum Des, Myrha homini.*

Despre Oliban sau tămăie și smyrnă, adeseori se menționează în sfintele scripturi ca substanțe balsamice, care se întrebunțau de anticii ebrei și de alte popoare orientale pentru îmbalsamarea corpurilor celor morți, și ca substanțe, care s'au întrebunțat pentru îmbalsamarea corpului Domnului nostru Iisus Christos Ele sunt chiar în usul bisericesc și ca niște produse străine, aduse din orient.

Olibanul sau tămăia este un fel de reșină, secretată de o plantă în formă de arbore, care se află pe muntele Liban, în Arabia și în Iudia. Numele acesta de Oliban se derivă dela numirea pe care o are în evreește, unde se numește liborah, care însemnează suc lăptos, căci astfel este când se secretează și în urmă se întărăște. Noi o numim *tămăie* dela numirea greacă *thimiama*. Cu ea se face tămăierea în sfintele biserică, și fiind darul care se oferă lui Dzeu, exprimă mistic cultul și venerațiunea ce i-se cuvine. Tămăia are în biserică două însem-

nări, întâiu de cinstire și respect cătră Dzēu, căruia se aduce, și al doilea de mila și darul Sfântului Duch.

Când se tămăiază sfințele icoane în biserică, atunci tămăierea însemnează respectul și venerațiunea, ce noi datorim lui Dzēu și sfinților, ear când tămăiează persoanele asistente la serviciul divin, atunci tămăierea este un semn vezut al darului Sfântului Duch, care se pogoară din ceriu în timpul serviciului divin, spre a sfinții pre credincioșii cei ce se află atunci în biserică rugându-se. Încă și mireasma tămăierei represintă buna mireasmă a virtuților creștine.

Smyna este un suc secretat de oare-cari mici arbori ai Arabiei, Egiptului și Nubiei. Ear numele de Myrhă ce se dă acestei substanțe balsamice, în arabica *murr*, se derivă dela evreescul *mor* sau *morar*, care însemnează substanță sau suc amar.

Aceste substanțe, împreună și cu alte sucuri aromatice, a diferiți arbori și erburi orientale, se întrebunțau spre imbalsamarea corpurilor celor morti.

Pentru cercetarea bisericii.

Di Ion Calinderu, administratorul domeniilor Coroanei României, unul dintre cei mai ilustri bărbați ai Țerei românești, ca un adevărat apostol al culturii religioase și naționale, a adresat cătră agenții de sub conducerea sa o circulară pătrunsă de cele mai înalte sentimente religioase morale și de cea mai învăpăiață iubire de neam, pentru a se da pildă și îndemn poporului la cercetarea bisericii în zile de Dumineci și serbători. Eată circulara:

Dela înființarea Domeniului Coronei, preocuparea de căpeteniă a acestei administrațiuni, călăuzită de înalte gândiri ale Săveranilor noștri, a fost biserică și școala; încât privesce școala, am clădit locale noue peste tot, înzestrându-le cu mobilier și material didactic, ear pentru biserică am început prin a repara pe toate cele existente, și a clădi din nou locașuri sfinte, pe unde s'a simțit nevoie.

Am avut satisfacțiunea sufletească de a constata mersul progresiv al școalelor, care au fost cercetate din an în an de un mai mare număr de școlari, fii ai locuitorilor, cari în cele din urmă s'au convins, că copiii lor primesc în școală razele unei lumini bine-făcătoare.

Cu privire la biserică trebuie să spun, cu părere de rău, că nu e tocmai așa. Am observat, că numărul credincioșilor, cari merg regulat la biserică, se mărginesc în cele mai multe sate la câte-va femei bătrâne, pe lângă slujitorii bisericii: preotul și dascălul, și această stare de lucruri se datorește în mare parte indiferențului autorităților comunale și une-ori chiar al clerului.

În elogiul neuitatului Melchisedec, ce am pronunțat ca urmaș al lui la Academia Română, ziceam: „Biserica ortodoxă s'a mulțămît totdeauna cu frumoasa sa menire de a lumina și moraliza prin toate mijloacele societatea română, fără a fi căutat când-va a și însuși vre-o autoritate lumească, ci mărginindu-se a împărtăși suferințele poporului, a se bucura cu dânsul, așteptând și pregătind ceasul mântuirii, când va pute transmite marea comoară a credinței generațiunilor următoare. Biserica a iubit țeara și a ajutat la fericirea ei; țeara a iubit biserică și a înzestrat-o cu mijloace mari, pentru a-și îndeplini misiunea în ordinea morală. Biserica a făcut bine,

conformându-se stărei de cultură a națiunii și împrejurărilor politice, căci biserica trebuie să se formeze în națiune și prin națiune. Cum e națiunea noastră prin firea ei cu națiunea“.

Religiunea își are rațiunea de a fi. Ea servă unui scop. Ea nu e numai o concepțiune, ci o regulă de muncă, ea crează în lume opere, care-i aduce faimă sau condamnare. Intemeiatorul religiunii creștine i-a dat de scop de a căuta și de a salva tot ce ar fi fost perdut. Religiunea e o operă de mântuire și de îndreptare.

Strămoșii noștri erau pătrunși de necesitatea religiunii pentru înălțarea omului, și de aceea, precum sciți, religiunea noastră a avut parte covârșitoare în păstrarea limbei și naționalității. Românul, dela descălecarea sa pe aceste locuri, e creștin, astfel, că religiunea creștină dela început a fost legată de sufletul neamului nostru, și singurele monumente ale Românilor sunt Bisericile și Mânăstirile, înălțate pe întrecute de domnii cei buni, de cinstiții boeri și de bresle, dela un capăt al țerei la altul, ca nisece monumente seau cetăți, în care și-au strins comora naționalismului și tot avutul intelectual și moral.

Istoria națională ne spune, că Românul a fost nevoit a trăi cu sapa într'o mână și cu arma în cealaltă, pe de-o parte ca să se hrănească și pe de alta, ca să fie gata, în ori ce moment, a-și apăra viața și țeara; și ca nici unul din vrăjmașii săi în trecutul a mai bine de șase veacuri, nu a fost în stare a-l deslipi de colțul de pământ, de care s'a pomenit, și această virtute a neamului nostru este în strinsă legătură ca idealul său, credința în Dumnezeu, ce l'a călăuzit în viață, l'a înbărbătat în lupte în răbdare și nevoi, și ori ce lucru era început și sfârșit cu vorbe ca acestea: „cu ajutorul lui Dumnezeu, așa a vrut Dumnezeu, dela Dumnezeu sunt toate pe pământ“.

Tot din istoria națională scim cât și-a iubit Românul biserică, care a fost o instituțiune de mândrie morală și națională, un asil de scăpare a tot ce are mai scump pe lume, în care preotul, și numai el i-a vorbit în limba înțeleasă de el în vremurile bune, ca și rele și i-a conservat neatinsă naționalitatea sa. Etă rolul religiunii noastre în păstrarea naționalității!

Prin circulara, cu data de 27 Septembrie 1890, m'am întreținut cu D-v. ca să stăruiți pe lângă învățători, spre a merge în fie-care Duminecă și serbătoare la biserică împreună cu școlarii lui și spre a lua parte activă la slujbă prin cântarea sfintei liturgii. Faptul acesta va ave o mare înfruire asupra dezvoltării morale și intelectuale a copiilor, deprinzându-i de mici a iubi religiunea părinților lor și va înălța tot-odată pompa serviciului divin.

Este sciut, că vârsta cea mai primitoare pentru orice noțiuni, mai cu seamă creștinesci, este copilăria, și aceste noțiuni și impresiuni primite în copilăria rămân adânc întipărite în inimă, astfel, că puterea lor conservă și edifică pe viitorul om.

Prin urmare învățătura creștină trebuie să înceapă în etatea cea mai fragedă, după-ce copilul, chiar dela șinul mamei sale a început a pronunța „Tatăl nostru“, basa solidă a dezvoltării sale ulterioare. și după-ce sub îngrijirea părinților a primit puțină învățătura religioasă, vine rândul învățătorului, ca să o pună pe basa mai largi să o desvoalte și întărească.

Am avut mulțumirea să asist la slujbă în biserică, în mai multe sate, în care învățătorii au ținut seamă de sfaturile noastre. Acolo corul bisericesc de școlari face podoabă serviciului religios; locuitorii dela sate însă, după cum am zis la început, atât Duminecele cât și celelalte serbători, nu i prea vedem mergând la biserică, după cum făceau strămoșii noștri. Ei, în timpul când preotul

înaltă rugăciuni celui Prea Înalt, stau pe stradele satului seau prin localuri cu totul nepotrivite pentru un bun credincios.

Am observat, că chiar primarul, notarul și ceilalți notabili din localitate, nu dau pilde bune locuitorilor prin a-se duce ei cei întâiu în fiecare Duminică și serbătoare să stea la sfat cu sătenii după sfârșirea slujbei.

Nu mai departe decât la frații noștrii de peste hotare, lucrurile se petrec astfel: în fiă-care sat, Dumineca și în zilele de serbătoare, biserica este plină de credincioși evlavioși, cu primarul, notarul și toți câți sciu carte în frunte; ear învățătorul cu școlarii împodobesc serviciul religios. Ba ce este mai mult, după-ce preotul la sfârșitul slujbei ține în biserică o cuvântare potrivită ocaziunii, — arătând însemnătatea zilei în religiunea creștină, tot poporul după eșirea din biserică face cerc în curtea bisericii și primarul seau notarul le cetesce diferitele ordine primite dela autoritățile superioare, pentru îmbunătățirile de adus în comune, pentru salubritatea publică, pentru împlinirea datoriilor lor de fii ai patriei etc. etc.

După cum am făcut progrese însemnate în ceea ce privește școala, tot așa ni-se impune a face și pentru biserică, căci datoria noastră este a nu fi indiferenți față de cea mai vechiă instituția, biserica și religiunea, care ni-a păstrat naționalitatea. Când vor vedea locuitorii, că d-v. învățătorii satului cu copiii, primarul, notarul, mergeți a vă îndeplini datoria de creștini, e cu neputință ca dâșșii să nu vă urmeze. Ați observat, că eu cu ocaziunea venirii mele prin diferite localități, în zile de serbătoare, mă duc la biserice, și în acea zi biserică e plină de credincioși, și sunt mișcat de primirea călduroasă, ce întimpin din partea sătenilor.

Sper, Domnule Agent, ca având în vedere cele de mai sus, vă veți face cu căldură datoria; veți arăta preoților, învățătorilor și celorlalți consăteni cu sciință de carte scopul acestei circulări, care nu este altul, decât dorința adesea-ori exprimată de Suviranii noștri, de a vedé biserica noastră ridicată la nivelul ce i-se cuvine, și conștiința ne va fi împăcată că ne-am făcut datoria și în această privință, fără a ne permite să violăm libertatea conștiinței vreunui cetățean, căci înălțând sentimentul religios, înălțăm pe cel național.

Nu trebuie să pierdeți din vederé, că devisa Dinastiei noastre este „Nimic fără Dumnezeu“.

I. Kalinderu.

A v i s.

Deoarece mulți dintre cei ce stau în fruntea reuniunilor de cânt. și musică și a corurilor de țărani nici până azi nu și au luat osteneala a mi trimite datele statistice despre acele coruri, îmi iau voe a'i ruga pe această cale din rou, să binevoiască a mi trimite datele statistice despre acele coruri, îmi iau voe a-i ruga pe aceste caie din nou, să binevoiască a-mi trimite aceste date până cel mult în 31 Ianuarie st. v. 1900.

Cine știe în destul aprecia scopul bun, ce urmărește cu edarea acestui anuar și dorește ca a și reuniunea sau corul de sub conducerea sa să fie înregistrat în el, să binevoiască a mi trimite datele necesare până la termenul mai sus indicat, de ôrece după acest termen voiu începe tipărirea anuarului omițând simplu și ne făcând nici o amintire despre existența corurilor, dela cari n'am primit aceste date.

La compunerea datelor statistice serviască spre orientare apelul meu publicat în ziarele române din anul 1899 (Gazeta Transilvaniei Nr. 75, Tribuna 80, Foia

pop. 17, Tribuna pop. 80 F6ia diecesan 16), cu adausul, ca datele referitoare la activitatea corului să se extindă și pe anul 1899.

De asemeni rog pe D-nii, cari 'mi-au trimis deja datele statistice să binevoiască a-mi arăta activitatea și eventualele schimbări în organismul corului în anul 1899.

Sibiu în 4/16 Ianuarie 1900.

Timotei Popovici,

prof. de musică la seminarul român.

D I V E R S E.

* *Anul nou și Boboteaza în Arad* au fost serbate cu o deosebită pompă: În biserica catedrală a pontificat Prea Sântia Sa Episcopul Iosif Goldiș incongiurat de Archimandritul Augustin Hamsea, protosincelul Vasilie Mangra, protopopul Moise Boșșan, asesorul consistorial Dionisiu Popoviciu, preoții Traian Vațian, Gavriil Bodea, și diaconul catedralei Iancu Ștefanuș. Sub decursul servițiului la anul nou P. S. Sa a hirotesit ca ceteti pe Adrian Deseanu, Ioan Papp, ca hipodiaconi pe Dr. Iulian Suci, Eugeniu Zaslo, și de diacon pe Romul Mladin. După servițiul divin întreaga obște românească din Arad s'a dus la curtea episcopescă, unde P. S. Sa Episcopul Iosif Goldiș a fost obiectul celor mai calde ovățuni. În numele corpului profesoral dela institutul pedagogic-teologic a vorbit părintele archimandrit A. Hamsea, ear în numele întregii obște a vorbit cu mult sentiment dl Dr. Oncu, căruia P. S. Sa Episcopul i-a respuns în termeni calzi și hotărți, accentuând că în conțelegere cu clasa inteligentă va lucra mai ales pentru ridicarea și luminarea poporului; la fine, în numele asociațiunii naționale aradane a vorbit părintele protosincel V. Mangra, la a cărui vorbire P. S. Sa Episcopul ca unul dintre cei dintăiu și mai vechi membri ai asociațiunii a respuns că va lucra din toate puterile sale la înalțarea și prosperitatea acestei instituțiuni de cultură. La bobotează de asemenea a pontificat P. S. Sa sevrișind sfințirea apei și stropirea poporului cu aghiasmă. Sub decursul servițiului divin a hirotonit pe clericul absolvent Ioan Papp ca diacon și pe diaconul Romul Mladin preot pentru parochia din Otiaca.

* *Alegere de protopop.* În 30 Decembrie st. v. s'a făcut la Belinț, districtul consistoriului din Arad, alegere de protopop. Dintre cinci recurenți dl Dr. Petru Ionescu a întrunit 51 voturi, ear dl Gerasim Sêrb 13 voturi, ambii profesori în Caransebeș. Remăne acum consistoriului dreptul legal și constituțional de a întări pe unul din cei doi aleși pentru diregătoria protopresbiterală, conform dispozițiunilor statutului organic.

† *Necrolog.* Alesandru Filip notar cercual în Lugasul inf. ca soț, în numele său și al pruncilor Adrian, Veturia, Ana, Ioan, Aurel, Aurora, Corneliu, precum alui Ioan Groza sen. protopresbiter ca părinte și Ioan Groza iun. protopres. ases. ref. consist. Dr. Constantin Groza medic. Octavia Groza mărir. Venter, Vasiliu Groza și Ana Groza mărit: Lazar, ca frați și sorori, Teodor Filip protopresbiter ca socru, Gavril Venter notariu, Simeon Filip preot cu socia Ludovica Georgia, și Cornel Lazar preot. ca cumnați, precum și a numeroșilor consăngeni, cu inimă frântă de dorere anunță moartea repentină a preaiubitei socă, maică, fiică, soră și matusă Elena Groza mărit Filip întâmplată la 3/15 Ian. dem. la 5 oare în anul 38 al etății și 20 al fericitei căsătorii, după un morb scurt și doreros. Lugasul inf. la 3/15 Ianuarie 1900. Țérina-i fie ușoara și memoria binecuvântată!

* *Anul nou în Bucuresci.* Sămbătă, la oarele 10^{1/2}, dimnieață, metropolitul-primat, încunjurat de clerul

capitalei, a oficiat la S-ta Metropoliă obicinuitul Te-Deum pentru începutul anului, în prezența M. S. Regelui și a înalților demnitari. După terminarea slujbei religioase, M. S. Regele a trecut în revistă compania din batalionul 6 de vânători, cu drapel și cu musică, aflată în curtea Metropolei și în urmă a trecut în apartamentele I. P. S. Sale Metropolitului-Primat, unde a primit urările clerului și ale persoanelor prezente; anume a vorbit întâiu *Metropolitul-primat* în numele clerului, apoi general *Manu* în numele consiliului de miniștri, *C. Olănescu* în numele camerei deputaților, *T. Văcărescu* în numele Senatului, *C. E. Schina* prim-președinte al înaltei Curți de Cassație și, în fine, *B. Ștefănescu Delavrancea*, primarul capitalei. Regele, răspunzând, zise, că veacul, care s'a închis, va înscris cu litere de aur renascerea și neatărnarea României, și încheiă urând tuturor și țerei întregi ani mulți și fericiți. — Sâmbătă seara a fost la palatul regal obicinuitul *bal al Curții*. Ca totdeauna, saloanele palatului regal prezentau un aspect feeric; animația era foarte viasă și toaletele de o bogăție foarte strălucitoare. La oarele 10, Regele și Regina, precedați de Casa militară regală și urmați de doamnele de onoare, au intrat în sala tronului, unde se aflau întruși miniștrii, foștii miniștri și membri corpului diplomatic. Majestățile Lor au ținut aci cerc, primind felicitările celor prezenți. În urmă, Majestățile Lor au trecut în sala de dans, unde se găseau invitații: magistrați, funcționari superiori, ofițeri superiori și inferiori din garnizoană, reprezentanți ai comerțului și industriei. Dansul s'a început la 10^{1/2}. La oarele 12^{1/2} Majestățile Lor, urmate de actualii și foștii miniștri cu doamnele, de membrii corpului diplomatic și înalții demnitari ai Statului, s'au coborât în sala de mâncare. Balul a durat până la oarele 2 și jumătate din noapte.

INVITARE DE PRENUMERAȚIUNE

LA

„BISERICA și ȘCOLA.“

Foia bisericească școlastică, literară și economică.

Cu 1 Ianuarie stil vechiu 1900 deschidem abonament nou la „Biserica și Școla.“

Rugăm pre toți domniile abonați de până acum, cari doresc a avea foia noastră și pe viitoriu, să binevoiască a trimite la „Tipografia diecesană“ prețul de prenumerațiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARIA:

PE UN AN 5 fl. — cr.
„ 1/2 „ 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:

PE UN AN 14 franci.
„ 1/2 „ 7 fr.

Sprîjinul moral și material, de care până acum s'a bucurat foia noastră, ne îndreptățește a spera, că și în viitoriu vom fi îmbrățișați de

aseminea simpatii căldurose precum și de bunăvoința nestrămutată a On. Public cetitor.

Redacțiunea.

* **Avis!** Pentru concurse și tipărituri, rugăm a se face comanda la administrațiunea tipografiei, nu la redacția ziarului.

Redacțiunea.

Rugăm pe P. T. D-ni cari sunt în restanță cu abonamentul la foaia „Biserica și Școla“ pre an. curent 1899 să binevoiască a se grăbi cu achitarea.

Administrațiunea
tipografiei diecesane.

Concurs.

Se publică concurs pentru deplinirea parohiei **Neagra**, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școla“.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: usufructul unei 1/2 sesiuni de pământ estravilan; stolele și birul usuat dela 70 de numeare de case; și un intravilan, cari toate la oialtă, împreună cu întregirea dotației preoțesci (congrua) sperată din vistieria statului, dau venitul recerut pentru parohie de cl. III.

Cei ce doresc a reflecta la această parohie, au să-și trimită recursele ajustate conform Regulamentului pentru parohii, la oficiul ppresbiteral din Buteni (Buttyin aradmegye) și a se presenta în cutareva Duminecă, ori sârbătoare, în s.-bisericească din loc, spre a' și arăta desteritate, în celea rituale și în oratorie.

Neagra, la 10 Ianuarie n. 1900.

Sinesie Iosa, m. p.

Nicolau Dronca, m. p.

preș. com. paroch.

not com. paroch.

În conțelegere cu: IOAN GEORGIA, m. p. ppresb.

—□—

Să publică concurs pentru parohia vacantă din **Ramna**, în protopresviteratul Butenilor, cu termen de **30 de zile** dela întâia publicare.

Venitele sperative din parohia sunt: a) câte o măsura de cucuz (sau 1 fl.) dela 95 numere de case; b) jumătate pătrar de pământ; c) stolele îndatinate cari toate la oialtă, împreună cu întregirea dotației, (congrua) sperată din vistieria statului dau venitul recerut pentru parohiile de cl. III.

Alesul e îndătorat a da protesei văduvă jumătate din toate venitele, până va espira dreptul sei vidual.

Recurenții sunt avisați a-și trimite recursele lor pre calea P. On. Oficiu protopresviteral din Buteni (N.-Butyin), și a se presenta în s-fta biserică din loc, ca prin predică ori cântare să se recomande poporului.

Ramna, la 9 Decembre 1899.

Comitetul parochial.

Pentru autenticitate:

Ioan Iosa

Romul Bortoșiu,

preș. com. parochial.

notar la com.

În conțelegere cu: IOAN GEORGIA, m. p. protopresbiter.

—□—